

ALFÖLD Slow EGYESÜLET

**GYULA
ÉS BÉKÉS
VÁRMEGYE**

**ALFÖLD SLOW
EGYESÜLET**

Településeink

Almáskamarás

Békés

Békéssámson

Biharugra

Csabaszabadi

Csanádapáca

Csorvás

Doboz

Ecsegfalva

Elek

Gádoros

Gyomaendrőd

Gyula

Kamut

Kardoskút

Kevermes

Kétegyháza

Kondoros

Kunágota

Magyardombegyház

Nagykamarás

Lökösháza

Sarkad

Újkúgyós

Vésztő

Az Alföld Slow Egyesület 2018-ban alakult, jelenleg 25 Békés vármegyei település érintett az összefogásban. Fontosnak érezzük, hogy az értékeinket, hagyományainkat megőrizzük és megmutassuk a jövő generációi számára.

Célunk az élhető és fenntartható települések hosszú távú működtetése.

Almáskamarás

Almáskamarás német nemzetiségű település Békés vármegye déli részén. 1844-ben alapították, de már 1418-ban említik a mellette lévő 3 települést (Bánkút, Kunágota, Nagykamarás).

Az Ország kemencéje

Látnivalói között említhetjük az **Ország kemencéjét**, a **parkot** és a **díszkutat**, a **Szent Vendel-templomot**, a **gót betűs sírköveket a temetőben**.

A templomkertben található a kitelepítettek és a Szovjetunióba kényszermunkára elhurcoltak tiszteletére állított emlékmű, a temetőben megtekinthető emlékművön a teljes névsor olvasható.

Számos műemlékkel rendelkezik a település, többek között a polgármesteri hivatal, az iskola és az óvoda, valamint a könyvtár épülete.

Híres szülöttje **Károlyi Bernát** (1892. június 19. – 1954. március 2.) ferences szerzetes pap, vértanú.

Békés

Békés település az Alföld nagytáj, Körös-Maros köze északkeleti részén, az ország egyik legmélyebb területén fekszik, környezeti-természeti adottságai: a **Kettős-Körös**, mint ökológiai folyosó, az **Élővíz-csatorna** településtől délre eső szakasza, mint védett természeti terület övezete, illetve a Békéstől nyugatra fekvő természeti területek.

Békés

Békés Város egyik **fő turisztikai vonzereje a Békés-Dánfoki Üdülőközpont és Kikötő**. Az Alföld déli részén található, csendes, pihenésre alkalmas, túrázások szempontjából igen fontos csomópontul szolgál. A vadregényes Körösök mellett elterülő **Üdülőközpont** igazán gyönyörű természeti környezetben, a város szélén várja vendégeit már több mint 30 éve. A közel 32 hektáron elterülő füves területet szépen gondozott, parkosított, fás, ligetes, közúton jól megközelíthető környezet jellemzi.

Az Üdülőközponttól a városközpont irányába a Körösi Csoma Sándor utcán található a 2009-ben nyílt **Uszoda, Békési Gyógyászati Központ és Gyógyfürdő**.

Kulturális látnivalók között a **Békés Városi Jantyk Mátyás Múzeum Nagyháza és Békési Galériája**, a **békési tájház**, a **református templom**, a **Szentháromság plébánia-templom** található.

Rendezvényei közül kiemeltek a több évtizedes múlttal rendelkező **Békés-Tarhosi Zenei Napok** és a **Madzsfalvi Napok**.

A **gasztronómia** tekintetében főbb ismertetői közé tartozik a hagyományos módon előállított **gyümölcspálinka**. Tükrösen tiszta, érlelt változata enyhén sárgás színű, kellemes ízű és illatú. Békés másik sajátossága a **kolbász**. Jellemző rá az „*olyan, mint régen*” szlogen.

Békéssámson

Békéssámson Békés vármegye délnyugati részén, a vármegyehatáron található, a Száraz-ér mellett, Békéscsabától körülbelül 60 kilométerre. A település nevét feltehetőleg első lakosai egyikéről kaphatta.

Zsigmond király idejében a Hunyadi család birtokai közé tartozott, akik aztán 1464-ben a nagylaki Jaksics családnak adományozták a területet.

Sarlós Boldogasszony Plébániatemplom

A XVIII. század első felében Károlyi Sándor tulajdonába került a terület, amit aztán makai gazdáknak adott berbe. 1765-ben Károlyi Antal római

katolikus vallású dohánytermesztőket telepített le itt, akik 1782-ben vályogtemplomot emeltek. 1825-ben új templomot, ehhez 1827-ben fatornyot építettek.

1860-ban a falut jelenlegi helyére telepítették át, a Száraz-ér bal partjára.

A község 1877-től napjainkig Békés megyéhez tartozik. 1926-ban József főherceg fia, József Ferenc főherceg is ellátogatott a faluba, ahol a ligetben felavatta az első világháborús emlékművet.

A XX. század elején a Zselénszky család birtokába került a terület. Zselénszky János sokat tett a községért, ezek közé tartozik a Békéssámson és Tótkomlóst összekötő keskeny nyomtávú vasútvonal 1948-ban, melyet 1970-ben számoltak fel.

Látnivalói között **református és katolikus templomot**, székelykaput, **19. század elején épült magtárat**, és egy „**Török-hidat**” (kétlyukú hidat) említhetünk.

Biharugra

Biharugra Békés vármegye északkeleti csücskében, Hajdú-Bihar és Békés vármegye, valamint a magyar-román államhatár találkozásánál fekszik.

Bölgöny-kúria

A település, valamint elődei 1950-ig, mintegy ezer éven át Bihar vármegye részét képezték, ma Békés vármegyéhez tartozik.

A település páratlan természeti értékekkel és kultúrtörténeti emlékekkel rendelkezik. A falut körülhatároló halastavak közel 2000 hektáros vízfelületükkel **Magyarország második legnagyobb mesterséges halastórendszerét** alkotják. A halastavak és a peremterületeken található természetvédelmi kezelés alatt álló gyepek a **Körös-Maros Nemzeti Park Kis-Sárrét** tájegység részeit képezik.

Faluképi jelentőséggel bír a műemléki védelmet élvező **református templom**, illetve a falu közepén

található, korábban iskolaként is működő **Bölgöny-kúria**. Ugyancsak országos műemléki védelmet élvez a szépen felújított **kis-sárréti béresház** is. Számos helyi védeltségű régi épület (például **parókia épülete**), **tájház és falumúzeum** is található még az előbb említetteken kívül is a településen.

A falu büszke híres szülöttjére, a kétszeres Kossuth-díjas **Szabó Pál**-ra, a magyarországi népi író mozgalom kiemelkedő alakjára. A település ápolja, őrzi az író emlékét és fenntartja a **Szabó Pál Irodalmi Emlékházat**.

Több szálláshely is található Biharugrán.

Csabasabadi

Csabasabadi Békéscsaba mellett található. A vármegyeszékhely külterületi lakott helye volt, az egykori gerendási legelő településrész 1993. július 1-jével kapott önálló közigazgatási státuszt, községi rangot.

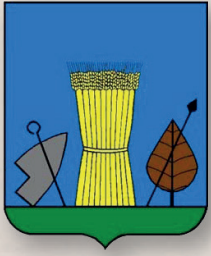
Tanyasi tanítók fala

Számos látnivalóval rendelkezik, mint például a klasszicista stílusú Beliczey-kastély, a hozzá tartozó 2 hektáros kastélypark az öreg tölgyfáival és a 120 éves szomorú törpe tujával.

Szelekovszky László fafaragó Csabasabadiában megtalálható munkái többek között a **Beliczey emlékkapu**, a település szimbólumává vált **Harangláb**, a **Millecentenáriumi emlékparkban** található

kopjafák, de az ő munkáját dicséri a **tanyai tanítók emlékfala** előtt található, a kisiskolák és a Beliczey család emlékére állított díszített oszlop is.

Közkedvelt a Horgásztó. A 4432-es út mentén áll az Alföldi Első Gazdasági Kisvasút állomásépülete, amely egykoron a régi posta épülete is volt. Jelenleg magántulajdonban van.

Csanádapáca

Csanádapáca község Békés vármegye déli részén fekszik, Békéscsabától 25 km-re, Orosházától pedig 20 km-re. Csanádapáca nevét a honfoglaláskor itt letelepedő „abaca” népcsoporttól kaphatta, más elméletek szerint egy itteni apácakolostorról. A jelenlegi község 1821-ben települt be ismét, lakossága dohánytermesztéssel foglalkozott.

Csanádapáca

A községbe látogató érdeklődők a **Helytörténeti Gyűjtemény** gazdag tárgyi emlékein keresztül megismerkedhetnek a település történetével. A **főutcán** sétálva több látnivaló is megállásra készíti az erre járókat: emléktáblák, kopjafák és szobrok, épületek, a százéves platánfa – mind a régmúltról mesél. A római katolikus templom 1859-ben épült, az evangélikus templom 1896-ban.

Csanádapáca külterületén található a Trianon előtti történelmi **Arad, Békés, és Csanád vármegyék találkozási pontján**, egy kunhalmon, az ún. „hármashatárt” jelölő **határkő**. Az évek során kopjafák, kiülő és egy szoknyás kilátó is létesült a sok titkot rejtő kultúrtörténeti emlékhelyen.

A község központjában található **Vadászati Szálláshely** lehetőséget nyújt a több napos itt tartózkodásra is.

Rendezvényeik közös összefogással jönnek létre, a hét aktív civil szervezet és az Önkormányzat szoros együttműködésének eredményeként. A nemzeti megemlékezéseken túl több ünnepi és kulturális eseményt is szerveznek. Ilyen például a Dohánylevél Egyesület Adventi ünnepség sorozata is, melyhez az egyházak is csatlakoznak.

Minden év augusztusában Nagybaldogasszony ünnepéhez kapcsolódóan tartják a búcsút és a falunapot.

Csorvás

Csorvás Békés vármegye nyugati részén fekszik. Már az 1150-es években templomos falu volt; 1997-ben tárták fel a középkori templomot. 1456-ban említik először Csorvást, amikor V. László Hunyadi Jánosnak adományozta a falut. A XX. század fordulóján alakult ki a település utcáinak sakk-táblaszerű rendszere, amely a mai napig jellemző Csorváásra. 2005. július 1-jétől város.

Rudolf-majori Wenckheim kastély

Látnivalói között 3 templomot és egy imaházat is találunk. Emléket állítottak a világháborúkban elesett katonáknak, illetve Trianonnak és a Millenniumnak is. Egyik nevezetessége a **Rudolf-majori Wenckheim kastély**, ezenkívül érdemes megtekinteni a magtár- és malompépületeket, a magyar és szlovák parasztházakat. 2022-ben nyitott a **Csorvási Szlovák Emlékház** és a **Közösségi Ház**.

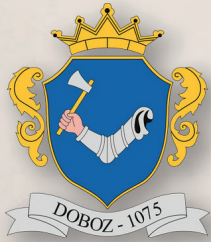
Csorvás a lelőhelye hazánk egyik legritkább és legveszélyeztetettebb növényének, a **volgamenti héricsnek** (Adonis Volgensis).

Védett épület Mészáros Endre, a **csorvási csodadoktor** háza. Az orvos

az 1800-as évek végén tette híressé a települést. Kiemelt fontosságú a **Hudák Család Kézi Szövő Műhelye**, ahol népi szőttesek, valamint ebből készült viseletek tekinthetők és vásárolhatók meg. Itt készül az Ország Ruhája, 38 méternyi francia bársony felhasználásával, uszálya 6,4 méter hosszú, súlya pedig mintegy 70 kilogramm.

Bartók Béla szülei itt esküdtek, nagyszülei a helyi temetőben nyugszanak, maga a zeneszerző is járt a településen. **Munkácsy Mihály** ebben a helységben festette a Búsuló betyár című festményét.

Több szálláshely található Csorváson.

Doboz

A Békéscsabától 13 km-re fekvő **Dobozt** már 1075-ben említik a krónikák, I. Géza kondásai laktak itt. 1138-ban már a méhészkedést is lejegyezték.

Szanazug

A turisztikailag is vonzó településen található a 3,7 hektáros **Wenckheim kastélypark**, benne a **Szent Kereszt kápolna és kripta**.

A Kossuth téren látható a Wenckheim család egykori vadászkastélya (ma iskola). Érdekes látnivaló az **Ybl Miklós által tervezett magtár**. Mindenképpen érdemes megtekinteni a barokk református templomot is.

A népi mesterségeknek a helyi **Közösségi Ház** ad otthont.

Bartók Béla ezen a településen is gyűjtött népdalt. **Kozmutza Flóra** (Illyés Gyula felesége) pszichológiai vizsgálatot végzett a falusi nincstelen gyermekeken, erről tesz tanúbizonyságot a **Lélek és kenyér** című Illyés-regényben megtalálható néhány részlet.

A **Kettős-Körös** Doboz határán folyik át. Idetartozik **Szanazug**, ahol a Fehér- és Fekete-Körös folyók össze, ahol **szabadstrand**, szépen kiépült üdülőttelep várja a vendégeket. Lehetőség van szálláshelyeket igénybe venni.

Ecsegfalva

Ecsegfalva a Körös-Sárrét északi peremén fekvő település. Legfőbb vonzerőként kell említeni a falut körbeölelő pusztát és annak különleges állat- és növényvilágát, valamint a település határában kanyargó **Hortobágy-Berettyó Főcsatornát**.

Ecsegfalva

A horgászat, vadászat, fotózás és túrázás szerelmeseinek is ideális helyszín Ecsegfalva.

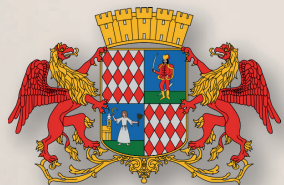
A **Kéktúra** egyik kedvelt szakasza is itt halad el. Félúton Ecsegfalva és Dévaványa között található a Sterbecz István Tűzokvédelmi Látogató Központ, amelyet a Körös-Maros Nemzeti Park üzemeltet.

Látnivalóként kell említeni a központban található Jézus Szíve templomot, valamint a díszes székelykaput.

Az Államalapítás ünnepéhez szorosan kapcsolódó **Ecsegfalvi Napok** a legnépszerűbb esemény a településen, de hála a helyi civil szervezeteknek, egész évben szinte folyamatosan vannak közösségi rendezvények.

Egy hírportál oldalán megjelenő cikkben a következő megfogalmazás szerepelt:

„Ecsegfalva, ahol mindig történik valami.”

Elek

Elek mai területén már a honfoglalás előtti időszakban több különböző nép fordult meg, de a legelső, Eleket említő írásos emlék 1232-ből származik.

Emlékhely a németek kiűzetésének emlékére

A települést a törökidőket és a 15 éves háború pusztításait követően német telepesekkel népesítette be báró Harruckern János György 1724-ben. Ezt követően Elek töretlen fejlődésnek indult, az 1854-es források már mezővárosként említik.

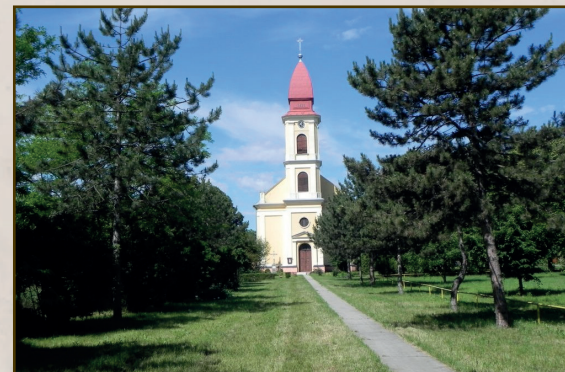
A turisztikai látnivalók sorából kiemelhető az 1796-ban barokk stílusban épült **Sarlós Boldogasszony katolikus templom**, a XIX–XX. század fordulójáról fennmaradt polgári házak sora, a német nemzetiségi tájház a berendezett tájszobával,

a szlovák, román és cigány tájház, a 2001-ben felavatott országos emlékhely a németek kiűzetésének emlékére, valamint a római katolikus temetőben lévő kálvária és sírkert.

A város legnagyobb rendezvénye az 1990 óta megrendezésre kerülő **Elekiek Világtalálkozója**. Az özszejövétel fő célja a II. világháborút követően Elekről kiűzöttekkel és családjaikkal való kapcsolattartás, valamint igényes kulturális programok megrendezése, a lakosság szórakoztatása.

Gádoros

Gádoros a Körös–Maros–Tisza által közrezárt jellegzetes dél-alföldi falvak egyike, Békés vármegye nyugati határán, a Mágocsi-ér nyugati partján terül el. A vidék szépségét a gondos kezek ápolta kiskertek, közterületek, épületek, valamint a falut körbeölelő termékeny föld adja.

Katolikus templom

Emlékműveik, épületeik, parkjaik megtekintése tartalmas és kulturált kikapcsolódást nyújtanak a látogatóknak. Az épületek közül a **Kisboldogasszony római katolikus templomot**, az **Evangélikus templomot** és a **Református templomot** érdemes felkeresni.

Gádoros központjában található a **Tájház**, valamint a nemrég felújított **Piactér** is. Az 1940-ben készült Turul-szobor az I. világháború hősi halottjainak állít emléket, a közelében nemrég került átadásra a **Kondipark**.

A **dr. Hidasi László parkban székelykapu, kopjafa és több emlékmű, szobor** található.

A faluközpontban érdemes megtekinteni még az **Életfát** és a **Millenniumi Emlékművet**, de kellemes séta

tehető a **Hétvezér parkban** is.

A község központjában áll a **Justh Zsigmond Művelődési Ház** épülete. Az emeleti termében kialakított Justh Zsigmond Emlékszoba országos híru és bárki számára ingyenesen látogatható az intézmény nyitvatartási idejében. A Művelődési Ház közelében kapott helyet a **Nagyközségi Könyvtár, Információs és Közösségi Hely**, megtekinthető a Pongó Emlékszoba, a Józsa-könyvgűjtemény, valamint a Kiss Imre Emlékszoba is. Mellette az **A'la Bárd Étterem** változatos, ízletes étel- és italkínálattal, középkori hangulattal fogadja az éhes utazót.

Gádoroson áthalad a **Kéktúra útvonal**, s aki nyugodt pihenésre vágyik, megszállhat a **Pongó-vendégházban**.

Gyomaendrőd

Gyomaendrőd csendes, nyugodt alföldi kisváros Magyarország délkeleti részén. Az országban egyedülálló természeti és kulturális értékeinek köszönhetően egyre több turista keresi fel nyaranta a 13 ezer lakosú települést. A református Gyoma és a katolikus Endrőd 1982-ben Gyomaendrőd néven egyesült, majd 1989-ben nyilvánították várossá. Az ország legtisztább vizű folyójaként ismert Hármas-Körös partján fekvő Gyomaendrőd nemcsak a horgászok és a vízi sportok kedvelőinek paradicsoma, hanem híres gyógyvizének köszönhetően a gyógyulást keresők kedvelt úti célja is.

Gyomaendrőd

Az Erzsébet liget szépen parkosított környezetében található a város termálfürdője, melynek értékes gyógyvize számos betegség gyógyítására alkalmas. A 2003-ban teljesen felújításra kerülő **Liget**

Fürdő 62 Celsius-fokos vizét 1960-ban gyógyvízzé nyilvánította az Egészségügyi Minisztérium. A **lombkorona tanösvényen**, a **kilátóban** felejthetetlen élményeket szerezhetnek, ismereteiket gyarapíthatják a természetbarátok. Gyomaendrőd nemcsak természeti szépségeivel, hanem az országban egyedülállóan gazdag kulturális értékeivel is büszkélkedhet. Itt található a **Kner Nyomdaipari Múzeum**, az ország egyetlen ilyen jellegű ipartörténeti gyűjteménye. A Körös Látogatóközpontban a különleges **Aranka Játékbaba Múzeum**, egyedi értéket képviselő gyűjtemény páratlan kategóriájában, szintén országos jelentőségű.

A művészetkedvelők a városi képtárban találkozhatnak a városhoz kötődő alkotók műveivel. Az **Endrői Tájház** épületében a korabeli parasztbútorzattal és más tárgyi emlékekkel ismerkedhetnek meg. A tematikus gyűjtemények mellett rendszeresen tartanak múzeum-pedagógiai foglalkozásokat is. A **Bárka Látogatóközpont** a Templom-zugi holtág festői környezetében található, a Körösök halászati, horgászati emlékhelye. Különleges élményt nyújt a környezetre igényes, a természetet csodáló látogatóknak. Gyomaendrődre a természeti szépségek és látnivalók mellett nagyon sok érdeklődőt és kiállítót vonzanak az évente megrendezésre kerülő **gasztronómiai események**, a **Nemzetközi Sajt- és Túrófesztivál**, a **Nemzetközi halfőző verseny** vagy a **Gyomaendrői Disznótoros és Böllérpálinka Verseny**. Nyaranta a körösparti városban az ország **Volkswagen bogarak** szerelmesei találkoznak visszatérő rendszerességgel.

Gyula

Gyula az ország egyik legkedveltebb fürdővárosa, a Dél-Alföld turisztikai központja. A 30.000 fős település a Fehér-Körös partján, a román határ mellett fekszik. Története egészen a XIV. századig vezethető vissza, első okleveles említése 1332-re tehető.

Gyulai Vár

Az ötszoros minősítésű **Gyulai Várfürdő** mellett a történelmi, kulturális és gasztronómiai örökség is vonzó turisztikai célponttá teszi a várost. A fontosabb látnivalók között szerepel a **középkori téglavár**, az alföldi úri családok és cselédség életét interaktív eszközökkel bemutató **Gyulai Almásy-kastély Látogatóközpont**, a Himnusz zeneszerzőjének szülői házából kialakított **Erkel Ferenc Emlékház**, valamint a Magyarországon egyedülálló módon a XIX. századi kismemesi életet reprezentáló **Ladics-Ház**, de nem szabad kihagyni hazánk második legrégibb cukrászdáját, a **Százévest** sem. A mediterrán hangulatú belvárosban és környékén számos múzeum, kiállítóterem, a város soknemzetiségű mi voltát tükröző vallási imahely és több csodaszép park is található.

A fürdőváros **gasztronómiai termékei** közül egyértelműen a hungarikumok közé sorolt **gyulai kolbász** a legismertebb, de kiemelkedő minőségűek a díjnyertes **gyulai pálinkák** és a **kézműves csokoládék** is. A gasztronómiai kínálatot színesíti a **Viharsarki Sernevelde** sörkínálata és a város peremterületén található Gyulavári kastély saját biosöre.

Gyula a **fesztiválok városa** is, hiszen az év minden szakaszában különleges rendezvények várják a látogatókat, legyen szó a Pálinka-fesztiválról, a Gyulai Virágok Fesztiváljáról, a Végvári Napokról vagy a Várszínház nyári szabadtéri évadáról.

Mindezek mellett számos további látnivaló, program, vendéglátóhely, valamint a szálláshelyek széles választéka várja a vendégeket Gyulán.

Kamut

Kamut Község Békéscsabától északnyugati irányban, mintegy 15 kilométer távolságra helyezkedik el. A község közigazgatási területe 6048 hektár. A község neve szláv eredetű, „köves”-t jelent. Az itt talált kőszerszámokról kapta a nevét. A község jelenlegi területén hajdan három település állt: Kiskamut, Nagykamut és Gyúr. Nagykamut valamikor megyénk egyik legjelentősebb helye volt, 1469. évben megyeszékhelyi gyűlést tartottak itt, majd 1517–1552 között volt Békés vármegye székhelye.

Kamut

A település a XVI. század végi török időkben elpusztult, és csak az 1700-as évek elején népesedett be újra. 1798-ban özvegy Siskovitsné a földesura, de még ebben az évben megvásárolta tőle a Wenckheim család.

A község 1949. január 1-jével vált önálló településsé, így 2019. évben volt 70 éves.

A rendezett településen megtalálható a felújított művelődési ház, könyvtár, templom, cukrászda, felújít-

tott sportlétesítmény, valamint egy magántulajdonban lévő „tájház”, régiségek gyűjteménye biztosítja a lakosság és az ide látogatók igényeinek kielégítését.

Kulturális lehetőségek közül meg kell említeni a már hagyományként megrendezésre kerülő **Falunapot** (augusztus hónapban). Ezen a napon a község apraja-nagyja részt vesz a zenés, táncos, sportvetélkedőkben is bővelkedő mulatságon.

Kardoskút

Békés vármegye egyik legfiatalabb települése **Kardoskút**, hiszen hivatalosan csak 1949 óta létezik, ennek ellenére jelentősége mind gazdasági, mind természetvédelmi szempontból túlmutat a megyehatáron.

Szürkemarhák

Itt található az Európa-szerte híres **Fehér-tó madárrezervátum**, illetve a közeli **Sóstói telepen olyan őshonos állatok tenyésztése és génbankja, mint a szürkemarha, a racka- és cigájajuh.**

A madárrezervátum számos madárfaj (daru, nagy lilik, kis lilik stb.) költő- illetve átvonulólhelye. A terület 1979 óta tartozik az úgynevezett Ramsari Egyezmény hatálya alá. Két évtizede pedig a Nemzetközi Jelentőségű Madárélőhelyek listáján szerepel, ugyanis előfordul, hogy a vonuló vadlibák száma eléri a 40-50 ezret, a vadrécéké a 120 ezret, a darvaké a 15-20 ezret. Látható még a gulipán, de előfordul a vékonycsőrű póling és a pártás daru is a kardoskúti pusztaságban.

Mindezek természetesen bárki számára megcsodálhatók, sőt a látottak értelmezését a **Körös-Maros Nemzeti Park bemutatóterme** is segíti számos hasznos és látványos háttér információval. S ha igazán komolyan vesszük a természet- és környezetvédelmet, a legszerencsésebb kerékpárral vagy gyalog érkezni, hiszen Kardoskút szerencsés fekvésének köszönhetően mind Orosházáról, mind Tótkomlósról csak néhány kilométert kell tekerni, illetve sétálni, sőt a napjainkban egyre divatosabb nordic walking hívei számára is egy emlékezetes kirándulás maradhat a Fehér-tó környékének bebarangolása két bottal. **Népszerű rendezvény a Fehér-tó napja**, amikor egyszerre több ezren látogatnak el ide.

Kevermes

Kevermes Békés vármegye délkeleti részén helyezkedik el. Az 1740 lakosú település Békéscsabától 40 km-re található.

Kevermes

A bronzkortól egészen a mai Kevermes telepítéséig, ha nem is állandó folyamatossággal, de állandóan laktak ezen a területen. A szarmaták településeinek nyomai a belterületet és az egész határt behálózzák. Ebben a korban rómaiak is járhattak erre felé, és az avarok sem kerültek el. **Honfoglalás-kori és Árpád-kori** leletek is gyakran kerültek elő, továbbá magyar középkori leleteket is több helyen találtak. Az első falu, melyről hivatalosan is tudunk, a mai Kevermestől északnyugatra eső **Barta-halom** körül feküdt. A török megszállás idején, 1596-ben török-tatár csapatok a környező falvakkal együtt elpusztították. Ezután több mint 200 évig az egész környék lényegében kihalt pusztta volt.

Az 1800-as évek elején a kontinentális dohányzárlat miatt a Tököly család úgy határozott, hogy **dohánykertesszettel** telepíti be a pusztát. 1807-ben már állt az uradalmi major, a falut viszont csak 1815-ben alapították. Főként

Palócföldről és Délvidékről érkeztek ide a szerencsét próbálók. Szinte mindenki római katolikus vallású volt, de idővel egyre több zsidó család is letelepedett.

A 19–20. század fordulóján jelentős változások történtek, többek között az uradalom parcellázásának és a közművezetmények felépülésének köszönhetően.

A rendszerváltás óta folyamatos a fejlődés, sorra újultak meg a községi tulajdonban lévő épületek és néhány vállalkozónak köszönhetően munkahelyek keletkeztek. A mezőgazdaság manapság is meghatározza az itt élők életét.

A községben ma már szálláshely (**Sina Vendégház**) és **helytörténeti gyűjtemény** is várja a látogatókat, de a természet iránt érdeklődők is megtalálhatják a számításaikat, pl. **madárgyűrzési bemutatók, horgászat a bányatavaknál**.

Kétegyháza

Kétegyháza Békés vármegye dél-keleti részén, a Körös-Maros Nemzeti Park szomszédságában lévő, kunhalmokkal körülölelt település. Kétegyháza 1742-ben az Andrassy család birtokába került, akik a gyulavári uradalom központjává tették.

Főtér

A kastély helyi védelem alatt álló parkjában fekszik a klasszicista stílusú **Andrassy-Álmásy-kastély**. Az egykori kastély megújítása **Ybl Miklós** tervei alapján készült el. A patinás épületekben kialakított termek kiválóan alkalmasak rendezvények, konferenciák lebonyolítására. A főépület családbarát szállodai része kényelmes körülményeket biztosít az idelátogató és pihenni vágyók számára. Ebben az épületegyüttesben található a Mezőgazdasági Szakiskola, amelynek épületszárnyában igazi kuriózumnak számít a Mezőgazdasági Gépejlődéstörténeti Gyűjtemény.

A román nemzetiség néprajzi értékeit a jellegzetes XIX. századi portán

fekvő **Román Tájház** mutatja be. 2014 óta a település helyi értékeinek ott-hont adó **Gyűjtemények Háza** várja a látogatókat.

A közelben található a **Steigervald Lovasiskola és Tanyamúzeum**, amely lovaglásra és különböző kültéri szabadidős programokra ad lehetőséget az érdeklődőknek.

Immár évtizedes hagyományokra tekint vissza a település legnagyobb nyári rendezvénye, a **Kétegyházi Kulturális Napok**, vagy ahogyan a legtöbben ismerik: a **Pogácsa Fesztivál**. A változatos programsorozat igen kedvelt a helyiek és az idelátogatók körében is.

Kondoros

Története, területe tele van misztikummal, csodával és legendával. A Békéscsaba és Szarvas között fekvő kisváros történelmét meghatározza a híres Kondorosi Csárda és az ott féktelenül mulatozó és rejtekeiben megbúvó hírhedt betyárok története.

Kondorosi Csárda

„1740 óta várja vendégeit a hatalmas pusztá nyolc út találkozásánál épült Kondorosi Csárda, mely több, mint egy csárda, maga a történelem! Legendák szövedéke! E régmúltat idéző Kondorosi Csárda falai között bujdosott egykor Rózsa Sándor, a nevezetes betyár, de olyan művészek is a történelem részévé tették, mint Arany János vagy Erkel Ferenc.”

A Kondorosi Csárda nemcsak kiváló ételleiről messze földön híres étteremként, hanem csárdamúzeumként is működik. Az 1848–1849-es szabadságharc egyik fontos helyszíne a Kondoros mellett álló vadász-kastély volt, a látszólag vadászni érkezett főurak itt készítették elő a haza sorsát meghatározó kiegészést.

Számos ismert személyiség tette itt tiszteletét: gróf Almásy Dénes, gróf Batthyányi László, gróf Bethlen József és báró Eötvös József. Az első magyar vadásztársaság **Alföldi Vadász**-társulat néven is itt alakult meg 1850-ben.

A kastélykertben található Jézus Szíve Kápolna a felújítását követően, a maga csendességében és ékszerdoboszerű szépségében a csendes elvonulás, a múltra

és az ősökre való emlékezés helyéül szolgál.

1875-ben alapították meg a mai Kondorost. **Petőfi István** (Petőfi Sándor öccse) csáki gazdatiszt a település újratelepítésében fontos feladatot töltött be, hiszen az új község első pénztárosának választották, valamint javaslatára fogadták el a község első pecsétjét.

2013. július 15-én Kondoros városi címet kapott. 2001 óta minden évben megrendezésre kerül a **„Betyár Napok a Kondorosi Csárda mellett”** városi rendezvény, amely mára jelentős gasztronómiai, kulturális és hagyományörző fesztivállá nőtte ki magát.

A Kondoros újratelepítésében és fejlődésében fontos szerepet játszó Geist családról kapta nevét a város központjában található, szívet megformáló sétány, a Családok Szigete. További látnivalók a településen: **Batthyány-Geist Kastélykert és Jézus Szíve Kápolna, Kondorosi Csárda és Csárda Múzeum, Geist sétány és Családok Szigete, Szlovák-Magyar Táj- és Alkotóház, Evangélikus templom, Katolikus templom**, valamint a Fehérliliom Népfőiskola gyógynövényház és gyógynövénykerttel, kávézóval és szálláshellyel.

Kunágota

Békés vármegye déli részén található **Kunágota**, amely már a bronzkorban is lakott volt. A Hunyadiak birtokában lévő település első írásos említése 1463-ból származik. 1598-ban a krími tatárok a középkori falut teljesen elpusztították.

Bereczki Máté szobra

Dohánykertészekkel történő újratelepítésére 1844-ben került sor. 1857-ben a vármegye első arany és ezüst kincslelete került elő egy avarkori fejedelmi sírból.

Kunágotán élt Bereczki Máté, '48-as nemzetőr pomológus (pomológia: gyümölcsstermő fákkal és cserjékkel foglalkozó tudományág, a gyümölcsismeret tana), akinek a kunágotai temetőben lévő síremlékét a Magyar Természettudományi Társulat emeltette 1900-ban.

Móra Ferenc honfoglalás kori lovas sírokat tárt fel 1926-ban, és ennek kapcsán több írása is született Kunágotáról.

A község katolikus és református templomát ugyanaz a plébános: Bodnár Endre, „Bandi pap” építtette.

A község határában egykor két jelentős kastély is állt. Bíró Albert kastélyában filmet forgattak 1936-ban. Báró Urbán Péter kastélyában pedig számos esetben vendégeskedett Horthy Miklós kormányzó, a báró sógora.

A településen több mint százéves hagyománya van a majálisnak és közel húszéves a falunapi rendezvény-sorozat.

A község múltját **Helytörténeti Gyűjtemény** mutatja be az érdeklődők számára.

Lökösháza

A település Dél-Békésben, a román határ mellett fekszik a Budapest–Bukarest vasútvonal mentén. Lökösházáról először 1420 körül tesznek említést. A község újkori történetét tekintve egy vasutas település, amely létrejöttét a vasúti közlekedés megindulásának köszönheti. Az 1890-es években indult meg a vasúti közlekedés a Szolnok–Arad vonalon, ezt követően gyorsan benépesedett a település közigazgatási területe, amely 1949 óta önálló községként működik.

Egyedülálló turisztikai látnivalói közé tartozik a **Vásárhelyi család épen megmaradt két kúriája és egy kastélya**. A két kúria közül az egyik a Vásárhelyi Veronikáról elnevezett emlékparkban található, amelyben jelenleg szociális alapellátási intézmény működik.

A három Vásárhelyi-birtok közül a legkiemelkedőbb a 2011–12-ben felújított **Vásárhelyi-Bréda-kastély**, amely az országban egyedülálló palladieszk, négy timpanonos, toszkán oszlopos kastély. Ebben az épületben kötött házasságot kézdívásárhelyi Vásárhelyi Veronika és nagykállói Kállay Kristóf, Magyarország miniszterelnökének, Dr. Kállay Miklósnak fia. A kastély jellegzetes programja **Európa első állandó kültéri 3D épületvetítése**, amely mindennap sötétedéskor megtekinthető, fedett és fűtött nézőtérrel. Lökösházán található a Vásárhelyi Dezső kúria, amely sokáig a helyi termelőszövetkezet tulajdonában volt; jelenleg is látogatható.

2009-ben szentelték fel a **Fatimai Szent Szűz Máriáról elnevezett templomot**.

A településen készül a határokon túl is híres **lökösházi kenyér**. A család

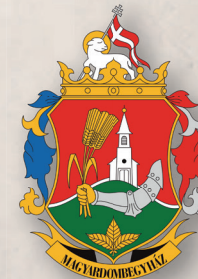

Bréda-Kastély

pékség a XX. század közepe óta készíti egyedi receptúra alapján a kovászos kenyerét, amely napjainkban is vármegyeszerte megvásárolható.

Itt él és alkot **Corvus-Kora Róbert festőművész**, aki történelmi témájú táblakép-sorozatot alkot. A művész neve több földrészen ismert. Különleges, nagyméretű, 9 × 4,5 méteres festményei közül a Millenniumra készült képe, az István megkoronázása Kanadában, Vancouverben is kiállításra került. Az alkotó szívesen fogad műtermében csoportokat, ahol eddigi munkáit és alkotásait mutatja be. Fő célkitűzése egy olyan körterem létrehozása, amelyben a 10 történelmi panorámakép együtt lesz megtekinthető.

Magyardombegyház

A Sajtfalu

Békés vármegye délkeleti részén fekszik a település, a Maros folyó hordalékain jött létre, jó termőadottsággal rendelkező terület.

2017-ben nyitott meg a Sajtüzem. A Magyarországon egyedülálló üzem teljesen új technológiát is hozott. Ilyen szintű felszerelés ugyanis legközelebb Ausztriában van. A gyártás megmaradt a családi, kézműves-manufakturális méreteknél, a sajt készítés jó része ma is kézzel zajlik, de közben megfelelnek modern technológiai és szigorú élelmiszer-biztonsági előírásoknak is. A tradíciót ötvözik a korszerűséggel. A hosszú évek kemény munkája lassacskán beért, és megkapták a

régvárt elismeréseket is: sajtjaikkal több díjat kaptak, aranyérmeket, ezüst- és bronzérmeket nyertek a különböző hazai és nemzetközi fesztiválokon, valamint Magyardombegyház az egyik hivatalos állomása lett a Magyar Sajtút Hálózatnak.

Magyardombegyház fő utcáján található 2 vendégház egymás mellett, melyet parasztházakból teljesen felújítva vendégházaknak alakítottak ki. Szeretnék életre kelteni a falusi turizmus hangulatát a településen.

Nagykamarás

Nagykamarás Békés vármegye délkeleti részén található, távolsága a vármegyeszékhelytől, Békéscsabától 38 km. A település területén már a honfoglalás előtti időkben is földműveléssel foglalkozó népek éltek, oklevélben már 1403-ban említik, ám a török időkben az itt található település elpusztult. Az újratelepítést 1841-ben kezdték meg.

Boda-tó

A település lakosai nagyrészt katolikus vallásúak, 1884-ben szentelték fel az elkészült római katolikus templomot, mely a Rózsafüzér Királynője nevet kapta a védőszentjéről és az itt található gyönyörű rózsafüzér-oltárról. A templom tornya 3 harangláb lakik.

Az Önkormányzat tulajdonát képezi Dél-Békés egyetlen természetes tava, a **Boda-tó**. A terület 11 hektáron fekszik, a tó vízfelülete pedig 4,4 hektár. A tó és környéke gazdag állat- és növényvilágban. Jelenleg a Horgász Egyesület használatában van egy része, ahol országos horgászversenyeket rendeznek.

Sarkad

Sarkad, a 12. századi gyökerekkel rendelkező mezőváros, a „legdélebbi hajdúváros”, a magyar-román államhatár szomszédságában, Békés vármegye északkeleti részén fekszik. Épített értékei közül a város méltán büszke a világon egyedülálló, a XIX. században épült **kilenc tornyú református templomára, a képtárára és az Almásy-kúriára.**

Sarkad

Sarkadot és környékét az Alföldre jellemző természeti kincsek, a tiszta tavak és folyóvizek, az erdők, valamint a friss levegő teszi igen otthonossá. A város déli határában kanyarog a **Fekete-Körös**, hazánk legtisztább vizű folyója, illetve a település mértani közepén találhatók a festői szépségű **Éden tavak**.

A település kiemelkedő gasztronómiai értéke a **Sarkadi Kisüsti Pálinka**, mely az Éden tavak szomszédságában működő **Éden-tó**

Szeszfözde prémium minőségű termékeként a főzde mellett kialakított impozáns **Pálinkaudvarban** és **Pálinkaházban** kisebb és nagyobb csoportok számára is elérhető. A városban számos étterem és vendéglátóhely várja finom ételekkel és italokkal a Sarkadra látogatókat.

Szálláshelyek: „Éden Camp” és Vendégház.

Újkígyós

A mai **Újkígyós** „200 éve Békés vármegye szívében” fekszik, Békéscsabától 17, Gyulától 25 km-re, de a település nevének első írásos említése 1398-ból származik. A folyamatos fejlődés eredményeként 2009. július 1-jén elnyerte a városi címet.

Újkígyós

A településen megcsodálhatók a hagyományos, sajátos újkígyósi vonásokat hordozó deszkaoromzatos házak. Érdeemes megtekinteni a római katolikus templomot, benne az oltárképet, amely Fischer Károlynak, Munkácsy Mihály első mesterének munkája. Évről évre többen csodálják meg az Ipolyi Arnold Népfőiskola székházában létrehozott helytörténeti, valamint az első magyar állandó csángó kiállítást.

A **Körös-Maros Nemzeti Park** részeként látogatható Kígyósi-pusztá egyedi növény- és állatvilága mellett izgalmas túracél lehet a titokzatos múltból ránk maradt kunhalmok (kurgánok) felkeresése, amelyet akár kerékpárral, akár előre megszervezett lovas fogatokkal is megtehetnek.

Közben meglátogathatják az Újkígyóst is alapító Wenckheim család

által építtetett, ma már műemlék Filagóriát, uradalmi vincellérházat (ma vadászház) és szeszfőzdét.

A csendes pihenésre vágyók kedvükre horgászhatnak a város horgásztavában, a művészet szerelmesei a **Művésztanján** alkothatnak az évente megszervezésre kerülő művésztaorban.

2018-ban került átadásra a régi zárdaépületben kialakított **Szent Imre Panzió**, de szívesen látják a vendégeket a Napsugár Vendégházban is. Finom ételekkel, italokkal várják az erre járókat a modern, ugyanakkor jellegzetesen újkígyósi **Park Étterem és Kávézóban**, de méltán erősíti a gasztronómia jó hírét a **Yes, Chef** is, a Tiszántúl első fenntartható vendéglátóhelye. Emellett számos program, rendezvény, vendéglátóhely színesíti a város életét.

Vésztő

Vésztő városa Békés vármegye északi részén helyezkedik el, a Kis-Sárrét tájegységben.

Vésztő

Vésztő idegenforgalmi szempontból nézve – kistérségi összevetésben – meghatározó szerepet tölt be. A település szomszédságában, a Sebes-Körös holtágának ölelésében található a **Körös-Maros Nemzeti Park** 947 hektáros területi egységét, Mágor-pusztát, melynek tájképi, természeti és kulturális történeti együttese a térség egyik ékessége.

Kiemelkedő jelentőségű nevezetesség a **Vésztő-Mágor Történelmi Emlékhely Múzeum** – Csolt Monostor –, ami Szeghalom felé, Vésztő belterületétől 5,5 kilométerre található. Vésztő-Mágor értékmegőrző tevékenysége révén egyedülálló kincse nemcsak a térségnek, hanem egész Európának is. Az itteni ikerhalom egyikén tarták fel a Vatahoz tartozó Csolt nemzetség monostorát, s a templom mellett egykor volt kolostort. A domb történetét a halom belsejében a gróf Wenckheim Ferenc által épített pincében az évente áprilistól októberig látogatható kiállítás mutatja be. Az emlékhelyen található a Népi Írók Szoborparkja.

Vésztőn az ikonikus **Petrovsky-villa (Bagolyvár)** épületében a Kós Károly életművével és elfeledett belsőépítészeti terve-

ivel foglalkozó enteriorkiállítást tekinthetik meg az érdeklődők. Sinka István egykori lakóházában és Metykó Gyula szülőházában pedig az alkotók életét, munkásságát bemutató állandó kiállítás várja a látogatókat. Vésztő hagyományait, néprajzi emlékeit mutatja be a Mesterségek Háza és Tájház, mely közösségi színtér is egyben.

Kiváló kikapcsolódási lehetőségeket kínálnak az aktív időtöltés kedvelői, illetve a pihenésre, feltöltődésre vágyó kirándulók számára egyaránt. A látóvalok mellett jó szívvel ajánlják a város egész éves, folyamatos programkínálatát a teljesség igénye nélkül. A **Mágori Fesztivál** keretében megrendezésre kerülő Nemzeti Lovas Színház előadásai és **Sárréti Birkapörkölt, valamint Hagyományos Ételek főzőversenye és Süteménymustra** komplett gasztronómia napként megyei hírre tett szert napjainkra.

A város kiváló adottságokkal rendelkezik kirándulás, horgászat, vadászat, kerékpáros, lovas és kajakos túra, valamint egyéb szabadidős tevékenységek terén is. Látogatóik ellátásáról pedig kellemes panzióik és színvonalas éttermeik gondoskodnak.

**Sok szeretettel várjuk vendégeinket
településeinken!**

Elérhetőség, kapcsolat:

Alföld Slow Egyesület
5661 Újkígyós, Kossuth u. 41.
alfoldslow@gmail.com
www.alfoldslow.hu

Tel: +36-30/628-8883, +36-30/332-3737

Impresszum

Kiadja: Alföld Slow Egyesület,
5661 Újkígyós, Kossuth L. utca 41.
alfoldslow@gmail.com, www.alfoldslow.hu
Tel.: +36-30/628-8883

Elnök: Szebellédi Zoltán

Készítette: Szőke Tünde elnökségi tag
A képeket, címereket és a szöveget
az önkormányzatok bocsátották
rendelkezésre.

Fotó: Dinyés Ildikó, Gázsó János,
Weigert József, Szőke Tünde

Nyomda: Kolorprint Kft.

5600 Békéscsaba, Teleki u. 6.,
Tel.: +36-30/278-9637